

**Аналіз пропуску весняного водопілля у весняний період
(березень-травень) 2020 року
в басейнах Сіверського Дінця та річок Приазов'я**

Весняний період (березень - травень)

Березень-квітень на території регіону характеризувався нестійкою погодою, березень був теплішим на $6 - 7,5^\circ$ за середні багаторічні показники. Оподи протягом березня - квітня розподілились нерівномірно, як у часі, так і по території регіону. В басейні Сіверського Дінця кількість опадів в березні коливалась від 16 до 36 мм, що становило 40–110% норми, в квітні становила 4–15 мм (10-40% місячної норми)

На р. Сіверський Донець та р. Оскіл протягом березня відмічались незначні добові коливання рівнів у межах 5-10 см, переважно з тенденцією їх повільного росту на кінець місяця, які у порівнянні з його початком становили 2 - 8 см. На решті річок регіону відмічався повільний спад рівнів води на 5 – 58 см.

Внаслідок аномальних погодних умов у регіоні протягом зимового періоду, формування весняного водопілля у 2020 році не відбулося.

В квітні річки регіону повільно входили у режим літньої межени. Спостерігались незначні добові коливання рівнів води з тенденцією спаду, який у порівнянні з початком місяця становив 1-44 см.

На більшості річок поточні рівні води наблизились до мінімальних значень за багаторічний період спостережень.

На деяких річках басейнів р.Сіверського Дінця почалось поступове заростання русел, яке на кінець місяця становило 10-20% ширини русел.

Водність у квітні становила: р.Сіверського Дінця та його приток 15-35% норми.

Але в травні погода в травні була прохолоднішою на $1 - 2^\circ$ за кліматичну норму з достатньою кількістю опадів. Дощі, іноді зливого характеру, які супроводжувались грозами, градом та шквалами нерівномірно розподілялись по території регіону. Сума опадів за місяць на його переважній частині коливалась у межах 43 – 78 мм (80 – 165 % норми), за винятком Харківської та деяких частин Донецької областей, де інтенсивність дощів була більшою і кількість опадів становила 89 – 151 мм, що відповідало 170 – 335 % місячної норми.

Оподи, які пройшли у регіоні, обумовили короточасні підйоми рівнів води на річках басейну р. Сіверського Дінця. Добові підйоми були у межах 3 – 10 см, на деяких річках досягали 20 – 40 см. У місячному розрізі, на більшості річок регіону спостерігалось зростання рівнів води, яке на кінець місяця становило: на р. Сіверський Донець, р. Оскол та річках Донбасу 1 – 66 см, на малих річках Харківської області 0,4 – 1,34 м.30 травня на р. Лопань біля смт Козача Лопань відмічався вихід води на заплаву.

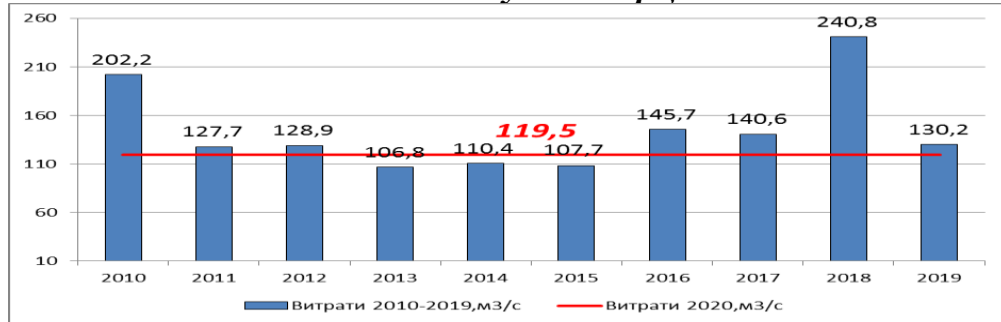
Майже на всіх річках регіону продовжувалось поступове заростання русел, яке на кінець місяця становило 10-60% їх ширини.

Середня місячна водність річок регіону у травні розподілилась наступним чином: р. Сіверського Дінця та його приток, р. Оскола, 45 - 100% норми, за винятком р. Деркул (137%).

**Об'єми стоку та витрат по основних водпостах
по басейнах в Харківській, Донецькій та Луганській областях
р. Сіверський Донець
Харківська область:**

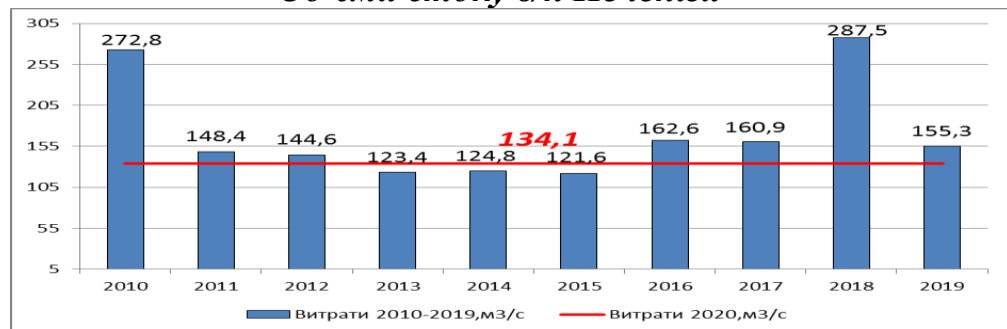
- в/п Огірцеве (кордон РФ та Харківської області, 944 км) об'єм стоку склав 119,5 млн.м³, середні витрати склали 15,0 м³/с, *роком аналогом по водності за останні 10 років є 2014 рік з об'ємом стоку 110,4 млн. м³ та середніми витратами 13,9 м³/с.*

Об'єми стоку в/п Огірцеве

- в/п Печеніги об'єм стоку склав 134,1 млн.м³, середні витрати склали 16,9 м³/с. *Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2014 рік з об'ємом стоку 124,8 млн.м³ та середніми витратами 15,7 м³/с.*

Об'єми стоку в/п Печеніги

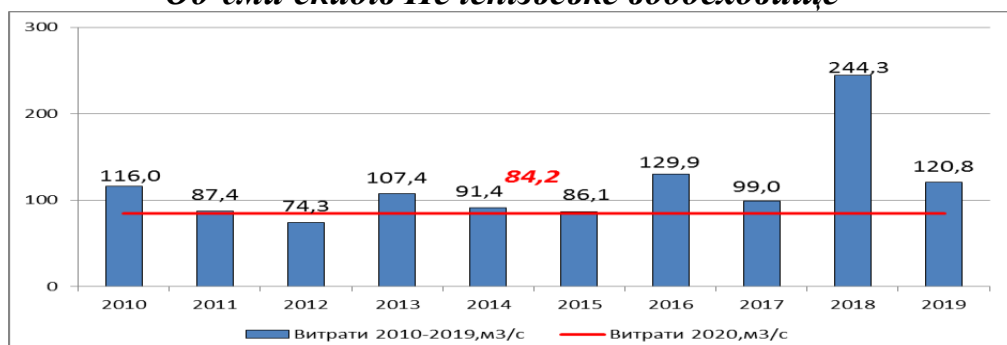

- гребля Печенізьського водосховища (874 км) об'єм скиду склав 84,2 млн.м³, середніми витратами 10,6 м³/с.

Корегування скидів відбулось в березні, коли було збільшено скид з Печенізьського водосховища в зв'язку зі збільшенням притокових витрат з 10 до 12 м³/с, але з 1 квітня для наповнення водосховища до відміток НПР було зменшення скид до 10 м³/с.

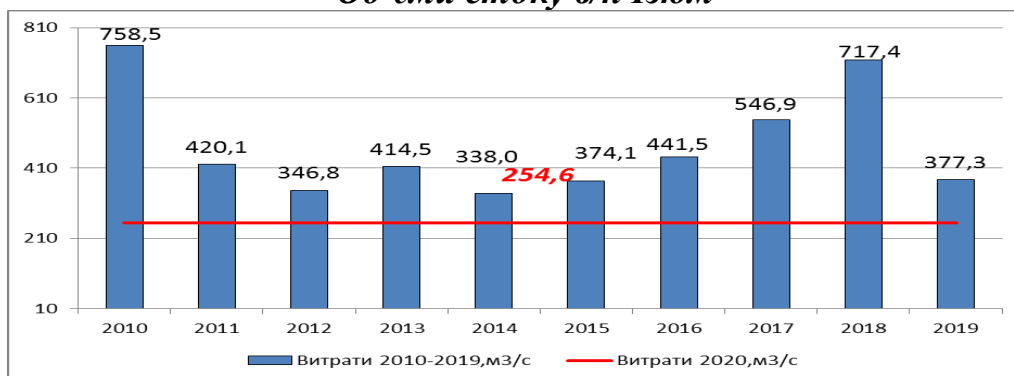
Забір з р. Сіверський Донець (нижній б'єф Печенізьського водосховища) на м. Харків (КВ "ДОНЕЦЬ" ВП КП "Харківводоканал", смт. Кочеток) склав 32,32 млн. м³, (середньодобові витрати – 4,07 м³/с).

Об'єми скидів Печенізьське водосховище

- в/п Ізюм (602 км) об'єм стоку склав 254,6 млн.м³, середні витратами 32,0 м³/с. *За останні 10 років весняний період 2020 року по об'ємам стоку був найменший.*

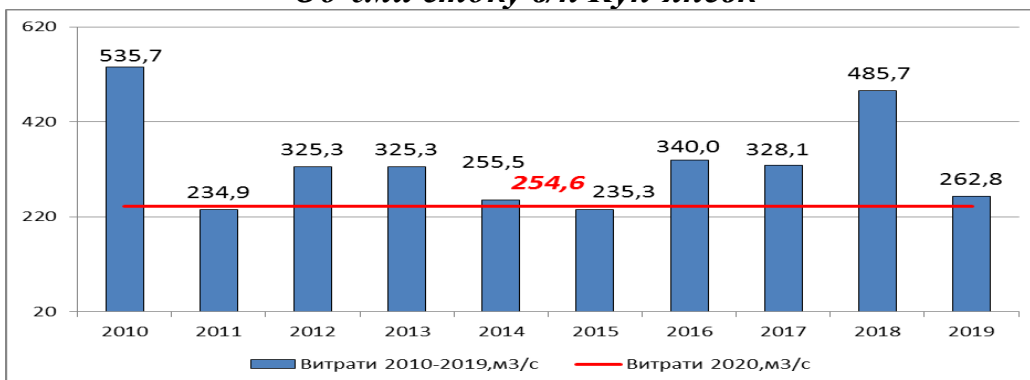
Об'єми стоку в/п Ізюм

р. Оскіл (580 км)

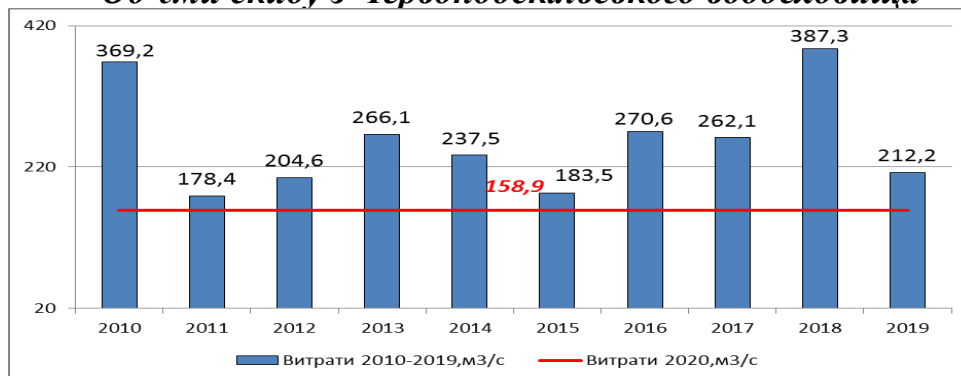
- в/п Куп'янськ (121 км) об'єм стоку склав 254,6 млн.м³, середні витрати склали 30,4 м³/с. *Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2014 рік з об'ємом стоку 255,5 млн. м³ та середніми витратами 32,1 м³/с.*

Об'єми стоку в/п Куп'янськ

- гребля Червонооскільського водосховища (12 км) об'єм скиду 158,9 млн.м³, середні витратами 20,0 м³/с. З 19 квітня КП «Компанія «Вода Донбасу» за погодженням з Сіверсько-Донецьким БУВР було зменшено скид з водосховища з 22 м³/с до 18 м³/с, для наповнення до рівня НПР.

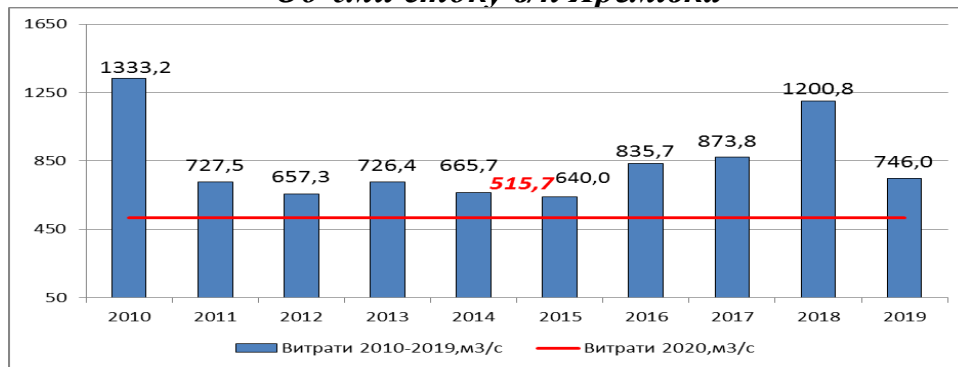
Об'єми скиду з Червонооскільського водосховища

- в/п Яремівка (кордон Харківської та Донецької областей, 573 км) за рахунок водогосподарської діяльності об'єм стоку склав 515,7 млн.м³, середні

витрати склали 64,9 м³/с. *За останні 10 років весняний період 2020 року по об'ємам стоку був найменший.*

Об'єми стоку в/п Яремівка

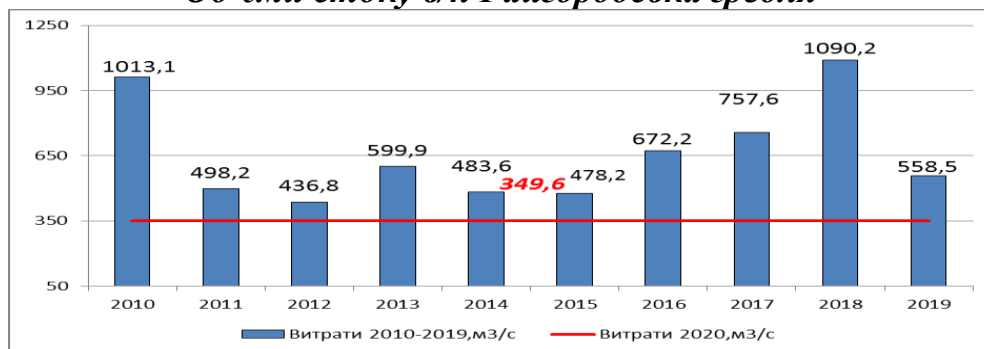

Донецька область:

– в/п Райгородська гребля (522 км) об'єм стоку склав 349,6 млн.м³, середні витрати склали 44,0 м³/с.

Скиди протягом весняного періоду коливались в залежності від роботи каналу Сіверський Донець - Донбас. В канал Сіверський Донець – Донбас забрано 117,5 млн. м³ води, забір води здійснювався середніми витратами від 14,8 м³/с.

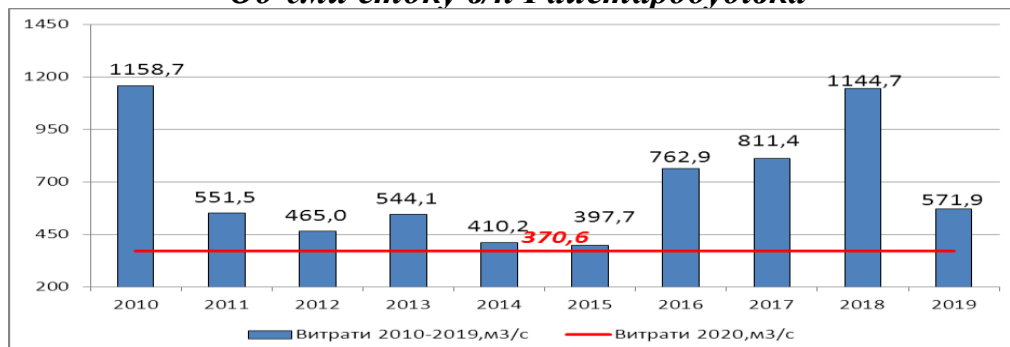
Об'єми стоку в/п Райгородська гребля

- в/п Райстародубівка (кордон Донецької і Луганської областей, 510 км) об'єм стоку склав 370,6 млн. м³ середні витрати склали 46,6 м³/с. *Роком аналогом по водності за останні 10 років є 2015 рік з об'ємом стоку 397,7 млн. м³ та середніми витратами 50,0 м³/с.*

Витрати протягом весняного періоду коливались в залежності від роботи каналу Сіверський Донець Донбас та роботи Слов'янської ТЕС.

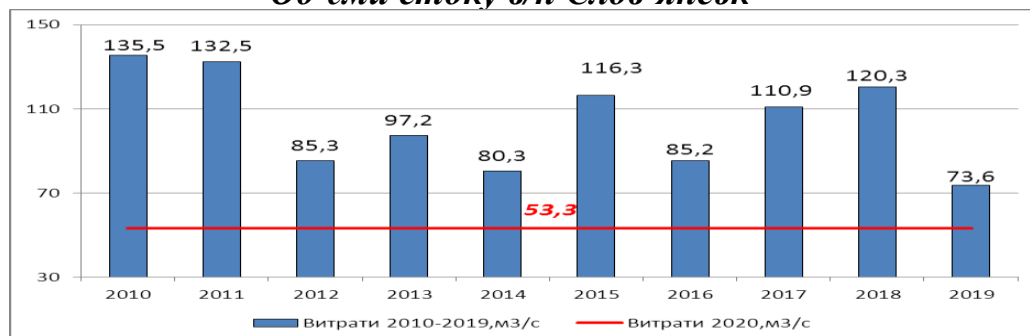
Об'єми стоку в/п Райстародубівка

р. Казенний Торець (518 км)

- в/п Слов'янськ (21км) об'єм стоку склав 53,3 млн.м³, середні витрати склали 6,7 м³/с. *За останні 10 років весняний період 2020 року по об'ємам стоку був найменший.*

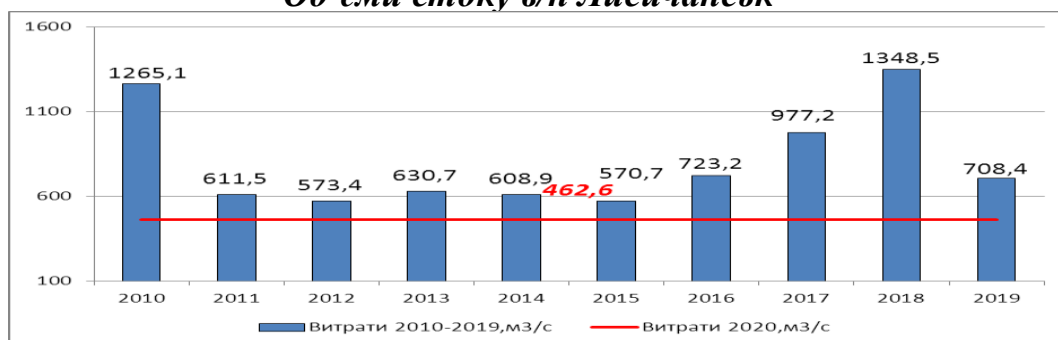
Об'єми стоку в/п Слов'янськ

Луганська область:

- в/п Лисичанськ (430 км) об'єм стоку склав 462,6 млн.м³, середні витрати склали 58,0 м³/с. *За останні 10 років весняний період 2020 року по об'ємам стоку був найменший.*

Об'єми стоку в/п Лисичанськ

Оцінка водозабезпеченості водних об'єктів в суббасейні Сіверського Дінця

Основним завданням весняного періоду є пропуск половіддя (якщо таке має місце) та наповнення водосховищ до НПР або максимально можливих відміток з метою накопичення запасів води, необхідних для задоволення потреб населення та галузей економіки протягом літньо - осінньої межени

Протягом березня-травня водосховища працювали на наповнення або на підтримки об'єму на рівні НПР, що відповідає основному завданню весняного періоду.

Після наповнення водосховища працювали в режимі підтримки максимально можливого рівня за рахунок регулювання скидів в залежності від притоку, з метою накопичення запасів води, необхідних для задоволення потреб населення та галузей економіки протягом літньої межени.

По режимам роботи основних руслорегулюючих водосховищ:

- скиди корегувались в березні, коли було збільшено скид з Печенізького водосховища в зв'язку зі збільшенням притокових витрат з 10 до 12 м³/с та 1 квітня для наповнення водосховища до відміток НПР було зменшення скид до 10 м³/с. Наповнення до НПР відбулось 15 березня.

- скиди з Червнооскільського водосховища з 19 квітня КП «Компанія «Вода Донбасу» за погодженням з Сіверсько-Донецьким БУВР було зменшено скид з водосховища з 22 м³/с до 18 м³/с, для наповнення. Максимальне наповнення відбулось на 28 березня до 99,6%;

Краснопавлівське водосховища – 127,06 млн.м³ (31% від НПР) є наливним і збільшення об'єму води в ньому можливе лише шляхом подачі води з р. Дніпро по каналу Дніпро – Донбас, як другого джерела водозабезпечення населення міста Харкова та багатьох інших населених пунктів Харківської області, спрацювання за весняний період склало 11,253млн.м³, впродовж весняного періоду додатково було поповнено лише на 2,0 млн.м³ Попуски для підтримання водності р. Сіверський Донець в межах Донецької і Луганської областей не здійснювалися.

Висновок:

Погодні умови зими 2019-2020 років і весняного періоду не сприяли формуванню весняного водопілля на річках суббасейну Сіверський Донець, воно як таке не спостерігалось.

В весняний період на річках відмічалось лише незначне та короткочасне підвищення рівнів води.

Весняний період в областях пройшов без аварійних ситуацій та шкідливої дії вод.

Максимальні рівні води весняного періоду були нижчими за норму коливались в межах 11-87%.

З 16 пунктів спостережень в басейні р. Сіверський Донець вихід на заплаву відмічався по 1 пункту р. Лопань біля смт Козача Лопань 30 травня.

В поточному році в басейні річки Сіверський Донець максимальні притокові витрати до основних русло регулюючих водосховищ Печенізького та Червнооскільського склали 28 м³/с (3 березня) та 42,7 м³/с (9 березня).

Виконання заходів та досвід минулих років дозволив забезпечити безаварійний пропуск цьогорічної весняної повені в зоні діяльності басейнового управління та виконати рішення Міжвідомчої комісії щодо забезпечення наповнення водосховищ комплексного призначення та водосховищ - охолоджувачів до відміток НПР, або до максимально можливих рівнів в залежності від гідрологічних умов, що дозволить забезпечити сталу роботу водогосподарського комплексу в період літньо - осінньої межні 2019